

HERINRICHTING GAGELDIJK-HERENWEG

“OM KENNISACHTERSTAND TE VOORKOMEN, MOETEN GEMEENTES ZICH DE MATERIE MEER EIGEN MAKEN”

ACHTERGROND

Bij het beleid voor wat betreft duurzaamheid en circulariteit binnen de gemeente Stichtse Vecht ligt het zwaartepunt op het verduurzamen van gebouwen. Voor weginfrastructuur en inrichten openbare ruimte zijn nog weinig concrete kaders en is er nog geen vastgesteld beleid. Wel gelden algemene richtlijnen zoals het bij voorkeur inschakelen van lokale toeleveranciers en toepassen van FSC-gecertificeerd hout.

De gemeente heeft geen eigen duurzaamheidsfunctionaris. Vanuit de Omgevingsdienst regio Utrecht wordt voor drie dagen per week een adviseur duurzaamheid ingehuurd. Die houdt zich in brede zin bezig met het onderwerp.

CASE

De riolering bij een twee kilometer lang gedeelte van de Gageldijk-Herenweg is in slechte staat. Daarom werd besloten de complete weg opnieuw in te richten. Begin 2018 komt het bestek op de markt; de werkzaamheden starten naar verwachting in mei 2018.

De Gageldijk-Herenweg met naastliggend fietspad behoort tot de lijninfrastructuur van Stichtse Vecht. Het is een ontsluitingsweg die veel wordt gebruikt door fietsers, bewoners, werknemers en bezoekers (bijvoorbeeld van een tuincentrum en de Maarsseveense Plassen). Veiligheid en het beperken van overlast voor weggebruikers, bewoners en bedrijven – waaronder een aantal transportondernemingen – hebben hoge prioriteit.

LEERERVARINGEN

Voorafgaand aan het project zijn voor de uitvoering geen concrete kaders en richtlijnen geformuleerd voor wat betreft duurzaamheid. De projectleider heeft

gedurende het traject een aantal duurzame, circulaire en klimaatadaptieve elementen ingebracht. Hierbij vindt telkens afstemming plaats met specialistische gemeentelijke afdelingen zoals groenvoorziening en wegen. De nadruk ligt daarbij op uitvoerbaarheid en beheer.

Additionele duurzame maatregelen moeten passen binnen de financiële kaders van het project. Duurzame alternatieven vergen regelmatig een hogere initiële investering die veelal later in de onderhoudsfase wordt terugverdiend. Het kost tijd om deze uitgangspunten te onderbouwen en te borgen. Tot nu toe passen de beoogde maatregelen binnen de beschikbare budgetten.

Om duurzame, circulaire en klimaatadaptieve mogelijkheden in kaart te brengen, is een brainstorm gehouden met interne stakeholders en het inmiddels geselecteerde ingenieursbureau. De tijdens deze brainstorm genoemde opties zijn onderzocht op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Dit leidde tot een aantal kansrijke maatregelen waaronder:

“Additionele duurzame maatregelen moeten passen binnen de financiële kaders van het project.”

Opdrachtgever

Gemeente Stichtse Vecht

Gesprekspartner

Peter Andersen, projectleider

Contact

Peter.Andersen@stichtsevecht.nl

Circulaire component

Diverse duurzame en klimaatadaptieve maatregelen.

- Aanleg van gescheiden rioleringsstelsels voor hemelwater en vuilwater. Hierdoor kan hemelwater wegvloeiën in de bodem. Dit ontlast de riolering en voorkomt verdroging.
- Bestaand materiaal wordt zoveel mogelijk hergebruikt. Sommige grondlagen kunnen na het afgraven worden bewaard en later opnieuw aangebracht. Ook de bestaande 30 x 30 cm klinkers die onbeschadigd zijn, worden hergebruikt.
- De armaturen van de straatverlichting worden vervangen door energiezuinige Led-varianten. Lichtmasten die kwalitatief goed zijn, worden hergebruikt.
- De herbruikbaarheid van asfalt wordt onderzocht. Eventueel kan daartoe ter plekke een verwerkingsinstallatie worden geplaatst.
- Op dit moment staan vooral essen langs de weg. Deze worden vervangen door een variëteit aan bomen met verschillende bloeiperiodes. Insecten en andere dieren hebben baat bij deze diversiteit

Foto: Gemeente Stichtse Vecht

aan begroeiing. Ook is het visueel aantrekkelijker.

- Grotere biodiversiteit aanbrengen in de bermen.
- Daar waar mogelijk waterberging realiseren in de bermen.

Een aantal beoogde maatregelen stuitte op praktische bezwaren. Zo verdient met het oog op milieubelasting gebruik van beton voor het fietspad de voorkeur boven asfalt. Is beton eenmaal aangebracht dan wordt het voor nutsbedrijven echter complexer en tijdrovender om de onderliggende leidingen te bereiken. Daarom is toch gekozen voor asfalt.

Samen met onder meer prijs en het waarborgen van de bereikbaarheid voor omwonenden vormt duurzaamheid een van de gunningscriteria. Een aantal eerdergenoemde maatregelen zal onderdeel uitmaken van de aanbesteding. Daarbij worden marktpartijen uitgedaagd om te komen met aanvullende alternatieven die de duurzaamheid verder vergroten. De kwaliteit van deze oplossingen moet aantoonbaar gegarandeerd worden. Dit kan bijvoorbeeld door keurmerken, certificering van materiaal en materieel (op uitstoot) en via interne processen van bedrijven (CO₂-Prestatieladder).

Wanneer een project als deze herinrichting met een duurzame en circulaire bril wordt gezien, blijken er tal van mogelijkheden te zijn. Door onbekendheid met de materie is er intern aanvankelijk enige terughoudendheid als het gaat om beheeraspecten, arbeidsintensiteit en

“Wanneer een project als deze herinrichting met een duurzame en circulaire bril wordt gezien, blijken er tal van mogelijkheden te zijn.”

kosten. Gaandeweg ontstaat een gezamenlijke duurzame mindset.

Bij een duurzame herinrichting van de Gageldijk-Herenweg heeft de gemeente ook te maken met externe partijen zoals nutsbedrijven. Dergelijke organisaties maken hun eigen keuzes maar worden wel opgeroepen om te anticiperen op het feit dat het wegdek open gaat. Bijvoorbeeld door tijdens de herinrichtingsperiode leidingen te onderzoeken op toekomstbestendigheid en deze indien nodig te vervangen door herbruikbare elementen.

AANBEVELINGEN

Idealiter worden doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit bij elk infrastructureel project in een vroeg sta-

dium vastgesteld, inclusief de bijbehorende financiële kaders. Als deze doelstellingen aan de voorkant zijn bepaald, vormen zij een vast gegeven voor alle stakeholders in het verdere traject.

Politieke wil ten aanzien van duurzaamheid is zeker aanwezig. De vertaling van deze ambities naar ambtelijke processen en concrete projecten is voor verbetering vatbaar.

Inschatting is dat een aanzienlijk deel van de middelgrote en grote aannemers over veel kennis beschikt van duurzame en circulaire aspecten. Om kennisachterstand te voorkomen, moeten gemeentes zich deze materie meer eigen maken.

Gezien het belang van het onderwerp zou het goed zijn als een gemeente met de omvang van Stichtse Vecht een eigen full-time duurzaamheidsfunctionaris in dienst heeft. Zo'n gespecialiseerde medewerker is op de hoogte van relevante ontwikkelingen en kansrijke innovaties. Bij de zoektocht naar mogelijke verduurzaming bij deze herinrichting zou een dergelijke interne inhoudelijke sparringpartner van veel waarde zijn geweest.

Voorbeelden inspireren en dragen bij aan bewustwording ten aanzien van duurzaamheid en circulariteit. Uitwisseling van kennis, best practices en valkuilen tussen gemeenten en andere partijen is van groot belang. Deze kruisbestuiving zorgt ervoor dat het wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden. Dit kan bijvoorbeeld via regelmatige bijeenkomsten waar kennis wordt gedeeld en verbindingen worden gelegd. Ook een LinkedIn-groep kan bijdragen aan de beoogde informatie-uitwisseling.